

Naar een duurzame en gezonde fysieke leefomgeving: positie en aanbod Nederlandse ingenieursbureaus

De ingenieurs- en adviesbureaus maken zich zorgen over de grote vertragende gevolgen die de Porthos-uitspraak heeft voor de bouwsector. We staan voor grote maatschappelijke uitdagingen waarin een versnelde aanpak van bijvoorbeeld de woonopgave en vervanging en renovatie van infrastructuur heel belangrijk zijn.

Rekenkundig vraagstuk

De onrust in de bouw gaat onder andere over het beperkte aandeel van de bouwsector in de totale stikstofdepositie. Ongeveer 45% van de stikstofuitstoot in Nederland komt uit de landbouw, met name de veehouderij, blijkt uit cijfers van het RIVM.

De bouwsector is verantwoordelijk voor 0,6% van de totale stikstofuitstoot in Nederland. Dit aandeel van de bouw beperkt zich tot de uitstoot tijdens het bouwproces, door bijvoorbeeld gebruik van materieel. Wij denken dat het een oplossing is om piekbelasters uit te kopen en de 'stikstofruimte' deels opnieuw te verdelen in het belang van de grote maatschappelijke opgaven.

Mogelijk kunnen bouwprojecten hiermee op korte termijn weer doorgang vinden, maar het effect op de depositie zélf is daarmee nog niet opgelost. Het is slechts een reactie op een administratief vraagstuk en gaat voorbij aan de langetermijneffecten. Voor de lange termijn moet de depositie simpelweg fors omlaag.

Fundamenteel andere aanpak

Een duurzame toekomst voor de bouw gaat niet alleen over de uitstoot tijdens de uitvoering, maar over de langetermijneffecten van een ingreep in het fysieke domein. Inzicht in de impact van een bouwopgave op natuur, milieu en gezondheid, vraagt om een integrale benadering van de opgave die alleen kan worden verkregen wanneer kennis vanuit de gehele keten en over sectorgrenzen heen wordt ingezet.

De ingenieurs- en adviesbranche werkt graag mee aan het écht oplossen van het probleem. Daarvoor is een fundamenteel andere aanpak van ruimtelijke vraagstukken nodig. Onze rol in de keten maakt het mogelijk om nieuwe inzichten snel in te zetten in de breedte van de sector. De breedte van de kennisvelden bij de ingenieursbureaus biedt kansen om de noodzakelijke integraliteit snel te organiseren.

Stevige regie

De stikstofcrisis biedt een kans om hierin de juiste keuzes te maken. Een kans voor de overheid om stevige regie te pakken op de ruimtelijke opgaven waarin naast stikstof ook de energietransitie, een meer duurzaam model voor de landbouw, circulariteit, de klimaatverandering en droogteproblematiek een rol spelen.

De ingenieurs- en adviesbranche **roept de overheid daarom op om:**

1. Naast de vraagstukken op het gebied van ruimte, mobiliteit, en kosten, ook de ecologische vraag expliciet mee te nemen. Dat is ook noodzakelijk gelet op het maken van ecologische en passende beoordelingen.
2. Belasting en saldering met elkaar in evenwicht te brengen. Het beprijzen van stikstofoverschotten in de veehouderij kan hier een oplossing voor zijn. Dit conform het advies van de Commissie Remkes 'Niet alles kan overal'.
3. Commitment voor de lange termijn aan te gaan rond verduurzaming voor de bouw, zodat investeringen lonen en er een stimulans ontstaat voor innovatieve oplossingen (zie bijvoorbeeld het project 'Boerenwaterstof' <https://www.sweco.nl/actueel/nieuws/sweco-wint-innovatieve-doe-durf-competitie-2022/>).
4. Heldere landelijke doelen en kaders met een concrete doorvertaling naar de regio.

Het **aanbod van de Ingenieurs- en adviesbranche** is om:

1. Vanuit onze onafhankelijke rol kennis toepassingsgericht in te zetten en zo bij te dragen aan het formuleren van integrale en innovatieve oplossingen.
2. Samen met kennisinstellingen te werken aan de ontwikkeling van de inhoudelijke invulling van opgaven (ontwerpstandaarden, materiaalontwikkelingen, ontwikkelingen rond natuurherstel).
3. Bijdragen aan het ontwikkelen van een eenduidige, gedragen en breed toegepaste verantwoording van milieubelasting (MKI) en levensduurkosten (LCC) in de sector.
4. Samen te innoveren. Hoe kunnen NH₃-emissies worden omgezet als bijvoorbeeld drager van waterstof? De ingenieursbedrijven hebben hier concrete oplossingen voor.
5. Kennis en capaciteit leveren op de juiste plekken om bottlenecks op te heffen (ondersteuning in beoordelingen bij vergunningverlening, eenduidigheid in kaders, etc.).
  - Samenwerken in een 'stikstofteam', waarbij meerdere bureaus gezamenlijk één grote ecologische beoordeling opstellen voor een groot gebied. Die beoordeling dient dan als bronbestand voor het werk op projectniveau.
  - Harmonisatie en uniformiteit. Eén gemeenschappelijk kader, met uniformiteit in terminologie en stikstofberekeningen. Taakstellende voorschriften voor alle opdrachtgevers.
  - Aanbod capaciteit:
    - Onze branche kan vaker het Bevoegd Gezag helpen met de vergunningsaanvraag. Dit kan de snelheid van procedures bevorderen.
    - Onze branche kan ondersteuning bieden aan het RIVM.
    - We kunnen Rijkswaterstaat helpen met de toetscapaciteit in hun projecten.